

(Continuare din pag. 1: R. Teodorescu.)

este aceea că provin dintr-o familie de dreapta, dintr-o familie de moșieri, care a suferit toate rigorile epocii comuniste. În plus, eu însumi am suferit aceste rigori, nu din motive de dosar, ci din motive tinând de felul meu foarte independent de a fi. Paradoxal este că, deși provenind dintr-o asemenea familie și cunoscând toate rigorile acestea, eu am fost și rămân un om de stânga, apropiat idealurilor stângii, social-democrate, și apropiat, în toată activitatea mea, din 1990 încoace, unui lider politic, care este Ion Iliescu. Am fost președintele comitetului de susținere a lui Ion Iliescu, am fost intelectualul român care a luat poziție pentru Ion Iliescu în perioada în care a fost în opoziție, în 1996, și sunt unul din puținii care au considerat că acea înfrângere a fost binemeritată și că ea era necesară pentru a reface imaginea stângii și a reface, mai ales, imaginea lui Ion Iliescu...

S.C.: Am să vă întrerup, căci doresc să vă prezentați pe dvs., să vorbiți despre hobby-urile dvs....

R.T.: Acesta a fost aspectul politic, care este foarte important, pentru că despre mine se scriu lucruri din cele mai diverse. Aceste afilieri au fost foarte evidente în vremea când am fost, mai ales, președinte al Radio-Televiziunii Române, după revoluție, revoluție în care am jucat un rol foarte important, alături de alți lideri ai României de ieri, și de astăzi, mai puțin. Hobby-urile mele sunt muzica, de fapt hobby-ul meu este muzica, de cele mai diverse genuri, și erau, pe vremuri, călătoriile, astăzi au rămas mai puțin prezente aceste lucruri. Am 2 copii, unul avocat și altă fată este preparator universitar. Ce vă mai pot spune? Sunt, mai nou, în urma retrocedărilor de pământ, cel mai important moșier al stângii, al partidului Social-Democrat... (Asistenta d-ului Teodorescu întrerupe, îndemnând-ul: "Spuneți ce cărți ați scris!").

S.C.: Mă interesează mai mult cum vă vedeți dumneavoastră pe dumneavoastră înșivă.

R.T.: Eu mă văd ca un om foarte decis în tot ce fac; foarte subiectiv; un om care este convins că de cele mai multe ori face bine ceea ce face, și un om, mai ales, asta este o altă caracteristică a mea, pe care foarte puțini o înțeleg, un om care nu este interesat de părerile pe care le au despre el ceilalți, afară de studenții și confracții săi.

S.C.: În informațiile din CURIERUL ROMÂNESC, unde am prezentat noul guvern, nu apare data nașterii la dvs.; am crezut că este o cochetărie din parte dvs., căci acolo nu sunt decât informații despre studii, activitate profesională... Din acele informații pe care le am de la guvern, am aflat că dvs. ați studiat istoria. Cum ați ajuns la artă?

R.T.: Sunt născut în '39. Am studiat istoria vrând să fac arta. De când am intrat la facultatea de istorie, vroiam să fac arta. Nu se putea face istoria artei, în perioada aceea, '55-'60. Eu am fost dat afară din universitate în '59, deci am terminat mai târziu cu 4 ani; în perioada aceea, istoria artei se făcea absolut derizoriu, pe când la istorie erau niște profesori foarte buni; plus, istoria îmi dădea posibilitatea să învăț latina și greaca. M-am hotărât să fac istoria în jurul vârstei de 10 ani. Familia nu mi-a permis; m-a pregătit pentru medicină, pentru că în familia mea erau sau avocați (avocat nu se putea face în perioada aceea, cum bine știți), sau medici - vroiau să fac medicină. Am obținut de la mama mea, pentru că pe mine m-a crescut mama mea, și pentru care am avut un adevărat cult, și mama mi-a permis, în cele din urmă, să fac un an de încercare, istoria. Asta se întâmplă în '55. Notați bine, la 16 ani și jumătate! Atunci am terminat eu școala! Și am rămas legat de această meserie, în ciuda împerejurărilor grele prin care am trecut, pe care le-am depășit, care m-au marcat foarte bine, adică, fac o paranteză: toate lucrurile rele care mi s-au întâmplat în viață, eu le-am transformat în lucruri bune!

Adică, în momentul acela, când am fost muncitor necalificat, mi-a fost foarte, foarte greu - am lucrat pe șantierele patriei, ș.a.m.d. - s-a transformat în mine în ceva bun, în sensul că am luptat, am luptat în permanentă.

S.C.: Mi-ați spus că sunteți un om de stânga. Ce înseamnă aceasta? Care este idealul dvs. de viață, pentru că astăzi toate partidele declară cam aceleași idealuri?

R.T.: Nu, nu! La noi în țară este foarte limpede: ajutorare, asistența celor care sunt în nevoie, și care sunt foarte mulți. Mi se pare că România nu poate fi decât o țară social-democrată, în momentul de față, cu o grijă deosebită pentru zona socialului, chiar în guvern, deși zona aceasta nu-mi revine în mod special - eu sunt unul dintre cei care sprijină întotdeauna măsurile luate pentru ajutorarea celor în nevoie. Și aceștia sunt foarte mulți! În domeniul culturii, în ciuda faptului că treceam drept un elitist, sunt pentru sprijinirea culturii pentru cei mulți, nu a formelor de cultură sofisticată. Asta o facem noi la Academie, la catedră și ca o formă la care nu au acces, să fie limpede, n-au acces alții. Deci, în această zonă a meseriei mele, sunt foarte elitist, într-adevăr!

S.C.: Ce înțelegeți prin aceasta?

R.T.: Adică, accesul la instrumentele culturii înalte, universitare, academice, mai ales a zonei pe care o frecventez eu, interdisciplinară, istoria civilizațiilor este la îndemână a foarte puțini și nici nu cultiv foarte mult, un soi de populism în această lume, eu știu... conferințe... Lumea-mi reproșează că nu mai fac conferințe... Singura mea formulă este de prezentat la televiziune, indirect, prezentări de cultură generală, care se dau într-o foarte cunoscută și de succes, emisiunea televiziunii, al cărei cel mai vechi colaborator am rămas - "Teleenciclopedia". Aceea este formula care se dă, în pilule, pentru cei mulți și cultivați. Pentru cei mulți și cu puțină cultură, eu cred că este nevoie să se pomescă în România, care este una dintre cele mai instruite țări din Europa, cu tip de școală și de cultură generală, să spun, este nevoie să se înceapă de la bază, într-o zonă în care s-a distrus foarte mult - atenee populare, biblioteci populare, odioasele cămine culturale de pe vremuri în care se faceau, știți dvs. ce, în vremea aceea, și în vremea noastră se fac jocuri de noroc, ș.a.m.d.

S.C.: Dvs. îmi spuneți de idealul dvs. social-democrat. Suedia este în campanie electorală deja și toate partidele politice, de la stânga la dreapta, au aceleași idealuri, singurul lucru care le deosebește este modul cum le pun în practică. Deci, ideologic, aproape nu există diferențe între ele...

R.T.: Este adevărat, asta este și în lumea americană, între republicani și democrați, această formulă este, sigur, răspândită în toată lumea; mijloacele sunt diferite și mijloacele noastre, în România, sunt diferite în acest sens. Vă dau un exemplu cu titlu informal: dacă liberalii ar fi fost, nu oamenii de dreapta, dacă liberalii ar fi fost la putere - eu provin dintr-o familie liberală, deci, vă dați seama, vorbesc foarte în cunoștință de cauză - dacă liberalii erau la putere, ar fi făcut această privatizare pentru ei și ar fi foarte bine ca să existe o clasă foarte redusă, care să facă avere și care să-i ajute pe ceilalți cu mijloacele care erau și înainte ale liberalismului, între cele două războaie, în timp ce noi vrem să facem această privatizare pentru a aduna acele fonduri care să poată, într-adevăr, să ducă la niște măsuri cu adevărat efective. Vă dau un exemplu: eu sunt cel care a militat, alături de alți miniștri social-democrați în guvernul nostru, nu pentru formula, aparent populistă, a reducerii unor impozite la nivelul de jos și impozitarea la nivelul de sus, ci pentru impozitul pe avere, care este o formulă mult mai transparentă, mai directă, și care, evident, ar face ca să se adune, pentru cei de jos, sume de bani pe care acum nu le avem, luate de la cei de sus,

care nu au niște lefuri, ci niște venituri, niște averi, de multe ori făcute, mai ales într-o țară ca România, care cunoaște o mare corupție, pe căi absolut ilicite.

S.C.: Atunci ar trebui să intervină legea să-i pedepsească pe cei care fac averi ilicite și nu să-i impoziteze crâncen pe oamenii care câștigă din munca proprie...

R.T.: Nu, nu! Cei care câștigă din muncă proprie, dar reușesc, dincolo de venit, să înghesbe o avere, trebuie să fie impozitați progresiv. Aceasta este o formulă care este, mi se pare mie, a social-democrației, firească.

S.C.: Poate de multe ori exagerată, cum este la noi, în Suedia...

R.T.: Dvs. aveți și o tradiție... Modelul suedez este, mai special, îl cunosc bine încă din cartea lui Servant-Schreiber; dumneavoastră ați trăit-o direct, eu o cunosc din presă...

S.C.: Am să vă trimit o copie a interviurilor cu "stânga" și "dreapta" legat de "modelul suedez" astăzi în Suedia. Domnul Ion Iliescu, în interviul pe care l-am avut acum câteva luni, este un mare adept al "modelului suedez"...

R.T.: Aaaa, el a vorbit de "modelul suedez" de la început! Și el cunoștea "modelul suedez" pe cale livrescă, mai ales din faimoasa carte a lui Servant-Schreiber...

S.C.: Și atunci este frumos! De departe...

R.T.: ... din '67, în care erau America și Suedia puse separat de restul Europei.

S.C.: Am să revin la prima întrebare. Dvs. ați activat cel mai mult în domeniul istoriei artei. Cum ați ajuns la istoria artei?

R.T.: Cum am ajuns la istoria artei? Era telul meu, vă spun, să ajung la studiile de istoria artei, dar venind dinspre isotrie, cu educație istorică. Când am fost reprimat în facultate, mi-am luat licența într-un domeniu apropiat de artă: istorie-arheologie-artă. Am terminat într-un moment fast, asta a fost norocul meu iarși (Dumnezeu m-a ocrotit), am terminat exact în perioada când a început dezghețul, acel dezgheț extraordinar din România, pe care nu trebuie să-l uite nimeni. A fost o șansă istorică pentru generația mea de a cunoaște acel moment, care, o spun întotdeauna, era ca o grădină într-o închisoare, știam că sunt în închisoare, dar eram în grădină. Spre deosebire de dvs., de mulți alții, de 95% din familia mea, care toți au plecat din România, eu am optat să rămân în țară, și nu-mi pare rău, pentru că am trăit niște experiențe extraordinare, cum dvs. ați trăit experiențele dvs. aici. Am trăit niște evenimente extraordinare în România! Faptul că am putut să trăiesc ziua de 22 decembrie, și foarte activ, la București 1989, rămâne unul din lucrurile foarte importante pentru mine! În acel moment, când am terminat, cei mai buni care au terminat, cu mediiile cele mai înalte, au ales slujba care și-au dorit-o. La mine au fost 6 oferte! Și am luat, din cele 6 oferte, am luat oferta care era la Institutul de Istoria Artei, unde nu cunoșteam, cu o excepție, pe absolut nimeni. Și am găsit un om căruia îi fusesem prezentat (deci, eu aveam 24 de ani și el avea 90 de ani, vă dați seama care era ecartul), academicianul George Oprescu, care a intuit, sfătuit de un om, care atunci m-a cunoscut pentru prima oară, și care a devenit unul din marii mei prieteni și profesori, Emil Lăzărescu (tatăl unui suedez astăzi, care lucrează la Muzeul Mediteranean din Stockholm), care l-a sfătuit pe profesor să mă lase un an să fac ce vreau eu. A fost o situație absolut specială! Am fost lăsat un an, ca tânăr cercetător, să fac ce vreau eu. Să-mi gădesc făgașul. Un an de zile nu m-a întrebat nimeni nimic. După un an de zile, publicam două articole și-mi începeam drumul în zona asta. Am vrut să inoviez în materia mea, materia istoria artei românești, să refac o perioadă de care nu se ocupase nimeni.